

Utlåtande 2004:180 RVII (Dnr 012-3571/2002)

Ändring av instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd samt för de lokala pensionärsråden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Förslag till ändrad instruktion för kommunstyrelsens
pensionärsråd samt för stadsdelsnämndernas pensionärsråd
fastställs att gälla från den 1 januari 2005.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

1975 utarbetade Svenska kommunförbundet, PRO (Pensionärernas riksorganisation) och SPF (Sveriges pensionärsförbund) en promemoria i vilken man åskådliggjorde hur lokala pensionärsråd i kommunerna skulle kunna organiseras.

I samband med stadsdelsnämndsreformen i Stockholm 1997 inrättades kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och ett lokalt pensionärsråd (LPR) knöts till varje stadsdelsnämnd.

Hösten 2002 fick konsultföretaget KPMG i uppdrag av äldreomsorgsberedningens kansli att genomföra en granskning av Stockholms stads pensionärsråd.

Utvärderingen visar att ledamöterna i KPR anser att de ger stadens pensionärer insyn i "allmänna frågor som berör äldres levnadsvillkor". De är dock mera tveksamma till om de kan påverka de politiska besluten. Flertalet av KPR:s ledamöter pekade i utredningen på de problem som finns med politiska representanter i rådet. Fokuseringen på pensionärsperspektivet

ansågs därmed bli lidande. Ledamöterna i de lokala pensionärsråden anser att de ofta kommer in för sent i beslutsprocessen.

Slutligen föreslås att de lokala pensionärsråden i fortsättningen benämns stadsdelsnämndens pensionärsråd.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning anser att instruktionerna för kommunstyrelsens pensionärsråd samt de lokala pensionärsråden ska samordnas i SPO-utredningen.

Frågan om pensionärsrådets sammansättning och instruktioner bör enligt kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning lösas i den utredningen.

Kommunstyrelsens pensionärsråd instämmer i huvudsak med instruktionerna för KPR och LPR. Beträffande den fortsatta representationen av politiker i pensionärsrådet fanns det delade meningar. Representanterna från PRO och SPF ansåg med stöd av (fp) att samtliga platser i KPR skall besättas av representanter för pensionärsorganisationerna, medan representanterna från (mp) och (s) med stöd av (m) ansåg att de politiska partierna även i fortsättningen skall ha representation i KPR. Ordföranden (v) uttalade sin förståelse för båda sidors argumentation men avstod för sin del från att ta ställning.

Mina synpunkter

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Min uppfattning är att KPR bör vara "rådgivande samtalspartner" och därigenom kunna medverka i utvecklingen av äldres levnadssituation i staden. KPR bör samverka med stadens nämnder och bolagstyrelser i ärenden där frågor om äldres levnadsvillkor berörs. Alla sådana ärenden av principiell karaktär bör skickas på remiss till KPR. För närvarande fungerar kommunstyrelsens pensionärsråd mer som äldreomsorgsberedningens pensionärsråd och de ärenden som står på dagordningen är enbart övergripande äldreomsorgsfrågor.

Antalet ledamöter i KPR är för närvarande nio ledamöter plus nio ersättare, detta har visat sig vara en lämplig storlek. PRO och SPF och de flesta politiska partier har i utvärderingen av konsultföretaget KPMG pekat på de problem som uppstår med politiska representanter i rådet. För att ge möjlighet för fler

pensionärsorganisationer att delta och komma med synpunkter anser jag att det inte bör finnas politisk representation i KPR. Rådet är inte beslutsfattande utan skall fungera som rådgivande organ till den politiska representationen i de beslutsfattande organen, äldreomsorgsberedningen och kommunstyrelsen. Den föreslagna förändringen möjliggör att antalet öppna pensionärsorganisationer representerade i rådet ökar. I och med att politikerna försvinner från KPR är det av stor vikt att KPR har en regelbunden dialog med äldreomsorgsberedningen. KPR och äldreomsorgsberedningen bör därför träffas en eller ett par gånger per år.

Att en organisation har öppet medlemskap innebär att den är politiskt och religiöst obunden och öppen för alla i staden boende pensionärer. Den bredare representationen i råden ger möjlighet för både det kommuncentrala rådet och de lokala råden att fånga upp och behandla frågeställningar från ett bredare spektrum av pensionärskollektivet.

Jag anser att representationen bör spegla medlemsantalet. De fem organisationer som för närvarande är aktuella i sammanhanget är Pensionärernas Riksorganisation (PRO) med 24 000 medlemmar, Sveriges Pensionärsförbund (SPF) med 18 228 medlemmar, Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF) med 7 000 medlemmar, Svenska Kommunalpensionärernas Förbund (SKPF) med 6 300 medlemmar samt Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG) med 3 453 medlemmar i Stockholm. Jag föreslår att organisationerna får antal ledamöter i KPR i proportion till organisationernas medlemsantal i staden. Det ger en fördelning för år 2004 på följande sätt: PRO = sju mandat, SPF = sex mandat, SPRF = två mandat, SKPF = två mandat, RPG = ett mandat. Mandatfördelningen ska inför varje ny mandatperiod justeras för eventuella förändringar i medlemsantalet.

I staden öppen pensionärsorganisation som önskar insyn i rådet, men som inte uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras. Vid behov kan därutöver andra personer adjungeras till rådet. Rådet ska utse ordförande och vice ordförande inom sig.

Stadsdelsnämndernas pensionärsråd

De lokala rådets instruktion bör enligt min uppfattning preciseras på samma sätt som det centrala rådets.

Liksom för KPR bör de lokala rådets ledamöter komma ur de rikstäckande pensionärsorganisationer som är öppna för alla medborgare i staden. Jag föreslår att rådets ledamöter nomineras av pensionärsorganisationerna och utses av stadsdelsnämnden. Alla öppna pensionärsorganisationer (motsvarande dem

som får mandat i KPR) vars medlemsantal överstiger 3 000 personer i staden och som har verksamhet i stadsdelsnämndens geografiska område skall beredas plats i det lokala rådet. Mandaten fördelas proportionellt i förhållande till organisationernas medlemsantal i stadsdelsnämndens geografiska område.

Vidare anser jag att de lokala pensionärsråden bör samverka med landstinget på det lokala planet.

De som nomineras till de lokala råden skall även i fortsättningen vara bosatta inom respektive stadsdelsnämnds geografiska område.

I stadsdelsnämnden verksamma organisationer som önskar insyn i rådet, men icke uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras till rådet. Vid behov kan därutöver andra personer adjungeras.

Mandatlängden, bör i likhet med övriga bolagsstyrelser och nämnder i staden vara ett år både för det centrala och de lokala pensionärsråden.

Jag föreslår att de lokala pensionärsråden i fortsättningen benämns stadsdelsnämndernas pensionärsråd (SPR). Detta ger en tydligare koppling mellan stadsdelsnämnd och pensionärsråd. Den nuvarande förkortningen LPR har även gett upphov till missförstånd då LPR i övriga landet är den vedertagna förkortningen för landstingets pensionärsråd.

Förslaget till de ändrade instruktionerna föreslås börja gälla från 1 januari 2005.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Förslag till ändrad instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd samt för stadsdelsnämndernas pensionärsråd fastställs att gälla från den 1 januari 2005.

Stockholm den 24 november 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

ÄRENDET

1975 utarbetade Svenska kommunförbundet, PRO (Pensionärernas riksorganisation) och SPF (Sveriges pensionärsförbund) en promemoria i vilken man åskådliggjorde hur lokala pensionärsråd i kommunerna skulle kunna organiseras.

I samband med stadsdelsnämndsreformen i Stockholm 1997 inrättades kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och ett lokalt pensionärsråd (LPR) knöts till varje stadsdelsnämnd.

Hösten 2002 fick konsultföretaget KPMG i uppdrag av äldreomsorgsberedningens kansli att genomföra en granskning av Stockholms stads pensionärsråd.

Utvärderingen visar att ledamöterna i KPR anser att de ger stadens pensionärer insyn i "allmänna frågor som berör äldres levnadsvillkor". De är dock mera tveksamma till om de kan påverka de politiska besluten. Flertalet av KPR:s ledamöter pekade i utredningen på de problem som finns med politiska representanter i rådet. Man anser att fokuseringen på pensionärsperspektivet blir lidande. Ledamöterna i de lokala pensionärsråden anser att de ofta kommer för sent in i beslutsprocessen.

Slutligen föreslås att de lokala pensionärsråden i fortsättningen benämns stadsdelsnämndens pensionärsråd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 16 september 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

De stora pensionärsorganisationerna i Sverige tog i början av 1970-talet gemensamt initiativ till att bilda lokala pensionärsråd i kommunerna. Skälen var dels att pensionärerna var dåligt representerade i de lokala politiska församlingarna, dels att det behövdes samordning mellan de politiska nämnder där det togs beslut i frågor som på olika sätt berörde de äldre.

1975 utarbetade Svenska kommunförbundet, PRO (Pensionärernas riksorganisation) och SPF (Sveriges pensionärsförbund) en promemoria i vilken man åskådliggjorde hur lokala pensionärsråd i kommunerna skulle kunna organiseras för att vara ett samordningsorgan mellan pensionärer och kommunernas äldreomsorg.

I Sverige finns dock inte, som i Danmark och Norge, någon lag som ålägger kommunerna att inrätta pensionärsråd. Trots detta fanns i 90% av alla kommuner och landsting i Sverige år 2000 antagna reglementen för de lokala råden.

I kommunerna i landet är i allmänhet de fem riksorganisationer som har öppet medlemskap för alla pensionärer boende i Sverige representerade i pensionärsråden. Dessa fem organisationer är Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF), Sveriges Pensionärs Riksförbund (SPRF), Riksförbundet

närsförbund (SPF), Sveriges Pensionärers Riksförbund (SPRF), Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG) samt Svenska Kommunalpensionärernas Förbund (SKPF). År 2000 var mer än hälften av landets pensionärer medlem i någon av dessa organisationer. Dessa fem organisationer är även representerade i regeringens äldreråd.

Att äldre personer alltså är underrepresenterade i beslutande politiska församlingar framgår av en studie gjord av Äldreuppdraget (Socialstyrelsen 2000:6). Den visar att i valet 1999 var pensionärskollektivet den grupp som hade det största valdeltagandet. Trots att de var 23,7% av valmanskåren var de underrepresenterade i de politiska församlingarna (i kommun- och landstingsfullmäktige ca.6 %).

I Stockholms stad infördes socialnämndens pensionärsråd 1970. I februari 1983 tog socialnämnden beslut om att inrätta lokala pensionärsråd i socialdistrikten. I samband med stadsdelsnämndsreformen 1997 inrättades kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) och ett lokalt pensionärsråd (LPR) knöts till varje stadsdelsnämnd. Enligt den nuvarande instruktionen, från 1999, är rådets huvuduppgift "att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som berör äldres levnadsförhållanden".

Stockholms kommunfullmäktige beslutade den 16 december 1996, med anledning av stadsdelsnämndsreformen, att ge Kommunstyrelsen i uppdrag att efter två år utvärdera stadens organisation med handikapp - och pensionärsråd. Utvärderingen senarelades dock år 1999, då två år ansågs vara för kort tid för att ge tillräckligt med erfarenhet för en utvärdering.

Hösten 2002 fick konsultföretaget KPMG i uppdrag av äldreomsorgsberedningens kansli att genomföra en granskning av Stockholms stads pensionärsråd. I utredningsuppdraget låg att utvärdera de mål och instruktioner som finns både för de lokala råden och för kommunstyrelsens pensionärsråd. Samtliga pensionärsråd (19) omfattas av utvärderingen.

I den rapport som presenterades i december år 2002 beskrivs hur uppdraget genomförts. Rapporten ger också rekommendationer om hur rådets instruktioner kan förändras och hur arbetsformerna kan utvecklas i riktning mot ett mer långsiktigt arbete.

PRO och SPF har i ett gemensamt dokument avseende instruktionen för KPR rekommenderat ändringar som i stort överensstämmer med utredarens förslag.

Sammanfattning av KPMG:s rapport.

KPMG:s iakttagelser

De frågeställningar som utredningen utgick ifrån var följande: uppfyller pensionärsråden sina uppgifter enligt instruktionerna, fungerar deras arbetsformer, är rådets sammansättning funktionell samt slutligen, är mandatperiodens längd den mest lämpliga. Uppdraget genomfördes genom intervjuer med ledamöter i KPR (kommunstyrelsens pensionärsråd), enkäter till ledamöter i LPR (lokala pensionärsråden)

och även genom gruppintervjuer med dessa. Intervjuer genomfördes även med representanter för RPG och SPRF.

En iakttagelse utredaren gjorde och som var gemensam för de lokala och det centrala pensionärsråden var att de informationskanaler råden har för att få information och ge information till stadens pensionärer mest går genom PRO och SPF. Det är tveksamt om man idag når de ickeorganiserade äldre och likaså om man når de som är med i de övriga stora organisationerna. Man tycker dock att råden är viktiga organ.

KPR

Det svar utredningen gav på om KPR följer sin instruktion var att de intervjuade ledamöterna anser att de ger stadens pensionärer insyn i "allmänna frågor som berör äldres levnadsvillkor". De är dock mera tveksamma till om de kan påverka de politiska besluten. Rådet tar inte heller upp allmänna frågor som t.ex. tillgänglighet eller tar egna initiativ till förbättringar för stadens pensionärer. Rådet har inte hitintills haft någon uppföljning av om LPR:s synpunkter vägs in i stadsdelsnämndernas beslut. Slutligen konstaterar utredarna att samarbetet med landstingets pensionärsråd är i det närmaste obefintligt.

Flertalet av KPR:s ledamöter pekade på de problem som finns med politiska representanter i rådet. Man anser att fokuseringen på pensionärsperspektivet blir lidande. Många påpekade också att de är rådgivande till kommunstyrelsen, men att de endast har möjlighet att ta ställning till äldreomsorgsberedningens ärenden. För att få mer direkt inflytande finns önskemål om att träffa presidiet samt vara med i referens/arbetsgrupper samt få tillgång till information från stadens förvaltningar och bolag.

LPR

Ledamöterna i de lokala pensionärsråden anser det tveksamt om de har reellt inflytande. Ofta kommer de in sent i beslutsprocessen. Ett antal ledamöter uttrycker att politikerna i några stadsdelar är ointresserade av samverkan. På de flesta håll inskränker sig samverkan till möten med respektive presidium två gånger per år. Man säger sig ha möjlighet att ge synpunkter på skottning och liknande konkreta frågeställningar men inte i ärenden som innefattar kostnader. I många stadsdelsnämnder har dock LPR givits möjlighet att ha synpunkter på aktuella upphandlingar. Inte heller de lokala råden har något samarbete med landstinget.

Utredarens iakttagelser vad beträffar LPR är att de oftast är eniga. Man har ett bra samarbete inom råden och tycker att de fungerar bra. Långsiktighet i arbetet saknas dock och man kommer för sent in i beslutsprocessen.

KPMG:s förslag till förändringar

Rapportens mest distinkta förslag till förändrad instruktion är att avskaffa den politiska representation i KPR. De bedömer att den politiska polariseringen påverkar rådets arbete negativt. Då såväl beredning som kommunstyrelse, där besluten tas, är politiskt

tillsatta anser de inte att det finns någon anledning att det i rådet skall finna politiska representanter.

Rådens uppgifter är för allmänna och bör förtydligas. De bör, som PRO och SPF gemensamt föreslagit, vara organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan pensionärsorganisationer och nämnder och styrelser vad gäller allmänna frågor som berör äldre. I detta ligger att KPR inte enbart ska ta ställning till de ärenden som tas upp i äldreomsorgsberedningen utan även att övriga förvaltningar i staden bör remittera ärenden som berör äldres levnadsvillkor till rådet.

Utredaren anser inte heller att KPR ska följa upp hur LPR:s synpunkter avspeglas i lokala beslut. De lokala råden bör själva följa upp de lokala besluten eftersom KPR inte är överordnat LPR. Däremot bör KPR och LPR samverka.

Samarbetet med landstinget är väsentligt och bör kvarstå i KPR:s instruktion men inte i LPR:s. På lokal nivå bör rådet följa landstingets verksamhet.

Utredningen föreslår också en breddad representation både i KPR och LPR. Utredaren anser att representationen bör breddas för att på så sätt belysa fler aspekter i ärenden som är viktiga för stadens pensionärer. Utredningen anser det inte nödvändigt att organisationer som är representerade i KPR behöver ha lokal förankring eftersom KPR agerar stadsövergripande. Inte heller är det, enligt utredningen, nödvändigt att representationen baseras på antal medlemmar då rådet inte är beslutsfattande. Dock anser utredningen att det är viktigt att organisationerna skall ha öppet medlemskap för alla som är pensionärer och bosatta i Sverige.

Vad gäller LPR anser utredaren att ledamöterna även i fortsättningen bör nomineras av pensionärsorganisationer som har öppet medlemskap och verksamhet i staden. Ledamöterna bör bo i stadsdelens geografiska område men organisationen behöver inte ha verksamhet i just den stadsdelen.

Mandatlängden kan, enligt utredningen, förlängas men det är inte nödvändigt. Utredaren ser inte heller någon anledning att förändra antalet ledamöter i råden.

Vad gäller rådets arbetsformer anser utredningen att det inte finns anledning att ändra i instruktionen men menar att arbetsformerna kan utvecklas. Konsulten ger i utredningen förslag på hur ett arbetsår kan se ut.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

KPR

Stadsledningskontorets uppfattning är att KPR bör vara "rådgivande samtalspartner" och därigenom kunna medverka i utvecklingen av äldres levnadssituation i staden. KPR bör samverka med stadens styrelser och bolag i ärenden där frågor om äldres levnadsvillkor berörs. Alla sådana ärenden av principiell karaktär bör skickas på remiss till KPR.

Stadsledningskontoret anser att det inte bör finnas politisk representation i KPR. Rådet är inte beslutsfattande utan skall fungera som rådgivande organ till den politiska representationen i de beslutsfattande organen, äldreomsorgsberedningen och kommunstyrelsen.

Vad gäller olika pensionärsorganisationers representation i rådet anser stadsledningskontoret att representationen bör breddas. Nuvarande antal med nio ledamöter och nio ersättare i KPR och fem ledamöter och fem ersättare i LPR har visat sig vara lämpligt. Den föreslagna förändringen möjliggör att antalet öppna pensionärsorganisationer representerade i rådet ökar.

Att en organisation har öppet medlemskap innebär att den är politiskt och religiöst obunden och öppen för alla i staden boende pensionärer. I Stockholms stad finns alla de fem organisationer som i landet i övrigt räknas som öppna, representerade. Den bredare representationen i råden ger möjlighet för både det kommuncentrala rådet och de lokala råden att fånga upp och behandla frågeställningar från ett bredare spektrum av pensionärskollektivet.

Staden anser dock i motsats till utredaren att representationen, såsom för närvarande idag är fallet, bör spegla medlemsantalet. De fem organisationer som för närvarande är aktuella i sammanhanget är Pensionärernas Riksorganisation (PRO) med 24 000 medlemmar, Sveriges Pensionärsförbund (SPF) med 18 228 medlemmar, Sveriges Pensionärs Riksförbund (SPRF) med 7 000 medlemmar, Svenska Kommunalpensionärernas Förbund (SKPF) med 6 300 medlemmar samt Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG) med 3 453 medlemmar i Stockholms stad. Staden föreslår att organisationerna får antal ledamöter i KPR i proportion till organisationernas medlemsantal i staden. Det ger en fördelning för år 2004 på följande sätt: PRO = sju mandat, SPF = sex mandat, SPRF = två mandat, SKPF = två mandat, RPG = ett mandat.

I staden öppen pensionärsorganisation som önskar insyn i rådet, men som inte uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras. Vid behov kan därutöver andra personer adjungeras till rådet.

Staden föreslår även att rådet utser ordförande och vice ordförande inom sig.

Instruktionen för KPR justeras i enlighet med detta.

LPR - SPR

De lokala rådets instruktion bör enligt Stadsledningskontorets uppfattning preciseras på samma sätt som det centrala rådets.

Liksom för KPR bör de lokala rådets ledamöter komma ur de rikstäckande pensionärsorganisationer som är öppna för alla medborgare i staden. Staden föreslår att rådets ledamöter nomineras av pensionärsorganisationerna och utses av stadsdelsnämnden. Alla de öppna pensionärsorganisationer (motsvarande dem som får mandat i KPR) vars medlemsantal överstiger 3000 personer i staden och som har verksamhet i stadsdelsnämndens geografiska område skall beredas plats i det lokala rådet. Mandaten fördelas proportionellt i förhållande till organisationernas medlemsantal i stadsdelsnämndens geografiska område.

Vidare anser staden att de lokala pensionärsråden bör samverka med landstinget på det lokala planet.

De som nomineras till de lokala råden skall även i fortsättningen vara bosatta inom respektive stadsdelsnämnds geografiska område.

I stadsdelsnämnden verksamma organisationer som önskar insyn i rådet, men icke uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras till rådet. Vid behov kan därutöver andra personer adjungeras.

Mandatlängden, bör i likhet med övriga styrelser och nämnder i staden vara ett år både för det centrala och de lokala pensionärsråden

Staden föreslår att de lokala pensionärsråden i fortsättningen benämns stadsdelsnämndernas pensionärsråd (SPR). Detta ger en tydligare koppling mellan stadsdelsnämnd och pensionärsråd. Den nuvarande förkortningen LPR har även gett upphov till missförstånd då LPR i övriga landet är den vedertagna förkortningen för landstingets pensionärsråd.

Förutom ovanstående förslag till förändringar anser stadsledningskontoret att nuvarande formuleringar i instruktionerna kan kvarstå. Förslaget till de ändrade instruktionerna föreslås börja gälla från 1 januari 2004

Bilagor

Förslag till nya instruktioner för kommunstyrelsens och stadsdelsnämndernas pensionärsråd, *bilaga 2 respektive 3*.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning och kommunstyrelsens pensionärsråd.

Kommunstyrelsens äldreomsorgsberedning beslöt den 5 december 2003 att lämna följande yttrande.

Äldreomsorgsberedningen beslutar föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

Att ärendet om instruktioner för kommunstyrelsens pensionärsråd samt de lokala pensionärsråden samordnas i SPO-utredningen.

I december presenteras tjänstemannaförslaget om stadens politiska organisation, den s.k. SPO-utredningen, för en vidare remissomgång. Beslut i detta ärende kommer att tas innan sommaren 2004. Då kommer ett klagörande om äldreomsorgsberedningen. Frågan om pensionärsrådets sammansättning och instruktioner bör lösas i det sammanhanget. Kommunstyrelsens pensionärsråd ska ges möjlighet att delta i arbetet på ett tidigt stadium.

Reservation anfördes av *Margareta Björk* (m), *Helen Jäderlund Eckardt* (fp) och *Ewa Samuelsson* (kd), som yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag till beslut.

Kommunstyrelsens pensionärsråd beslöt den 27 november 2003 att lämna följande uttalande.

Det finns i KPR delade meningar beträffande fortsatt representation av politiker i pensionärsrådet. Representanterna från PRO och SPF anser med stöd av (fp) att samtliga platser i KPR skall besättas av representanter för pensionärsorganisationerna, medan representanterna från (mp) och (s) med stöd av (m) anser att de politiska partierna även i fortsättningen skall ha representation i KPR. Ordföranden (v) uttalade sin förståelse för båda sidors argumentation men avstod för sin del från att ta ställning.

I övrigt uttalar KPR sitt stöd för förslaget till nya instruktioner för KPR och LPR.

Beträffande när de nya instruktionerna ska träda i kraft har KPR inget emot att ikraftträdandet samordnas med de övriga organisatoriska förändringar i staden som kan komma att förädlas av den pågående SPO-utredningen.

Gemensamt uttalande gjordes av *Reine Meyer-Strömberg* (s) och *Eivor Karlsson* (mp) med stöd av *Bertil Klinte* (m), bilaga 1.

Uttalande gjordes av *PRO* och *SPF* med stöd av (fp), bilaga 1.

RESERVATIONER M M

Kommunstyrelsens pensionärsråd

Det gemensamma uttalandet av Reine Meyer-Strömberg (s) och Eivor Karlsson (mp) med stöd av Bertil Klinte (m) är av följande lydelse.

Var fjärde stockholmare är pensionär. Äldrekollektivet utgör alltså en mycket stor del av Stockholms befolkning och rymmer ekonomiskt, socialt och kulturellt starkt varierande grupper. Gemensamt är emellertid stor livserfarenhet och en rik fond av kunskaper som det är viktigt att samhället kan ta vara på och kanalisera in även i den politiska processen. Där har både pensionärsorganisationerna och partierna en central roll. Vi frågar oss ofta i pensionärsorganisationerna och partierna hur vi på bästa sätt ska kunna fånga upp och beakta äldres behov men även hur vi ska kunna ta vara på de äldres erfarenhets- och kunskapsbank. Enligt vår mening bör svaren sökas i en dialog mellan partierna och pensionärsorganisationerna och andra organisationer som arbetar med frivilliginsatser bland de äldre.

Det är mot den här bakgrunden beklagligt att stadsledningskontoret nu föreslår att det enda direkta mötesforumet för pensionärsrepresentanter och politiker ska försvinna. Den utsatta situation som många äldre befinner sig i och som förutsätter stadens medverkan för att kunna förbättras motiverar enligt vår uppfattning i stället fler och stärkta direkta kontaktföra.

I utredningen liksom i stadsledningskontorets yttrande förbigår man partiorganisationernas viktiga roll som aktiv part i det breda folkrörelsearbetet bland pensionärerna. I partiorganisationernas omfattande mötes- och studiecirkelverksamhet är pensionärerna en stor grupp som mycket engagerat aktualiserar och belyser äldre frågor av allehanda slag. Vi har inte kunnat finna något skäl till att de här betydelsefulla aktörerna i äldre frågor skall uteslås från möjligheten att delta i KPR. Kommunstyrelsens handikappråd liksom landstingets pensionärsråd har politisk representation och kommer även i fortsättningen att vara en direkt mötesplats för organisationerna och politikerna. Vi finner starka skäl för att KPR bör ha samma uppbyggnad.

Vi föreslår

Att KPR hemställer hos äldreomsorgsberedningen att ärendet återremitteras för ytterligare beredning.

Uttalandet av PRO och SPF med stöd av (fp) är av följande lydelse.

Betr. Representationen i KPR

Frågan om politisk representation i KPR har aktualiserats genom bordläggning av det tjänsteutlåtande, som utarbetats i enlighet med erhållna direktiv och med vårt biträde.

PRO och SPF tog redan under 2001 initiativ till en gemensam utredning i syfte att söka utveckla KPR:s arbete. Utredningen, som avrapporterades till resp. huvudorganisation i februari/mars 2002, rekommenderade bl.a.: *”Rådet bör bestå av enbart representanter för pensionärsorganisationerna. Därmed får vi en klarare arbetsfördelning. (jfr LPR) Eftersom rådet skall avge synpunkter till beslutsfattande politiska organ, synes det ologiskt att politiker formellt ingår i rådet”*

PRO och SPF ställde sig i en gemensam skrivelse till kommunstyrelsen bakom utredningen.

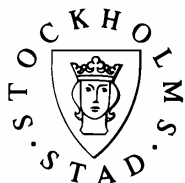
Staden, som redan 1996 beslutat att senare utvärdera sin organisation med handikapp- och pensionärsråd, uppdrog 2002 åt KPMG att utvärdera stadens pensionärsråd. Rapporten, 2002 12 12, omfattar bl.a.: *”Vi rekommenderar därför att det inte skall finnas politiska företrädare i rådet.”* Konsulterna åberopar att rådets funktion är rådgivande och inte beslutande.

Denna samstämmiga uppfattning från huvudorganisationerna och KPMG hade stort stöd bland politikerna i förra mandatperiodens KPR och såväl förvaltningens arbete med utformningen av tjänsteutlåtandet liksom vår medverkan har haft denna inriktning.

Vi har inte kännedom om några nya omständigheter som kräver en förnyad principdiskussion. Däremot förefaller det ha uppstått ett rykte, att förslaget till renodling av rådets sammansättning sammanhänger med erfarenheterna från arbetet under föregående mandatperiod.

Vi vill bestämt tillbakavisa att slutsatserna i vår utredning baseras på endast den senaste periodens arbete. En period som, rent sakligt, varit mycket arbetskrävande på grund av stora och omvälvande förändringar i synen på äldreomsorg och dess organisation. Många frågor, som staden haft att besluta, har kännetecknats av såväl politiska som professionella, motsättningar. Givetvis har detta lett till debatt inom KPR – men också till enig uppfattning i de allra flesta fall.

PRO och SPF vill med detta uttalande klargöra att vi entydigt rekommenderar staden att så omforma KPR att de politiska representanterna bereder plats för företrädare för andra pensionärsorganisationer. Genom att på så sätt bredda KPR/LPR kommer dess rekommendationer att än mera kunna komma till gagn för stadens beslutsfattande organ.

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

Instruktion för kommunstyrelsens pensionärsråd

(Jfr Kfs 1996:37)

Rådets uppgifter

Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) är ett rådgivande organ, knutet till kommunstyrelsen, med syfte att bereda Stockholms pensionärer inflytande och insyn i allmänna frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Detta skall ske genom överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer och kommunens styrelser och nämnder. KPR är inte överordnat stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall ta initiativ till förbättringar för stadens pensionärer.

Rådet ska samverka med stadsdelsnämndernas pensionärsråd.

Rådet skall även samarbeta med landstingets pensionärsråd.

Rådet skall vara remissorgan i ärenden av principiell karaktär och som berör de äldre i staden.

Rådets sammansättning

Rådet består av 9 ledamöter och 9 ersättare som utses av kommunstyrelsen.

Ledamöterna nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationerna med verksamhet i Stockholms stad, som har öppet medlemskap för alla pensionärer. Alla sådana pensionärsorganisationer vars medlemsantal överstiger 3000 personer, folkbokförda i staden, garanteras en plats i rådet.

Därutöver fördelas mandaten i proportion till organisationens medlemsantal i staden. Mandatfördelningen räknas om inför varje mandatperiod för att justera för eventuella förändringar i medlemsantalet.

I staden verksam öppen pensionärsorganisation som önskar insyn i rådet, men icke uppfyller kvalifikationskraven, kan adjungeras till rådet. Rådet har därutöver möjlighet att adjungera andra personer till rådet.

Rådets ledamöter väljs för ett år.

Rådets arbetsformer

Rådet utser inom sig ordförande och vice ordförande.

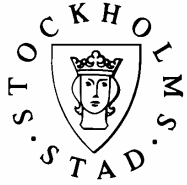
Rådet sammanträder minst sex gånger per år, varav två tillsammans med representanter för kommunstyrelsen och en eller två tillsammans med äldreomsorgsberedningen. Rådet skall ges tillfälle och få skälig tid att yttra sig i frågor av principiell karaktär som särskilt rör äldre, innan beslut fattas i kommunstyrelsen.

Rådet ges administrativ service av stadsledningskontoret samt kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens kansli. Ekonomiska resurser ska ställas till rådets förfogande för utbildning, information m.m.

Representanter i rådet skall beredas tillfälle att delta i utredningar och arbetsgrupper som berör äldrefrågor.

Rådets sammanträdesprotokoll justeras av ordförande och ytterligare en ledamot. Protokollet skall tillsändas kommunstyrelsen m.fl.

Kallelse till sammanträdet sker en vecka innan fastställt datum. Ärenden till sammanträdet skall, om möjligt, medsändas kallelsen.

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

Instruktion för stadsdelsnämndernas pensionärsråd

(Utl 2000:249)

(Jfr Kfs 1996:38)

Rådets uppgifter

I varje stadsdelsnämnd skall finnas ett pensionärsråd (SPR) knutet till stadsdelsnämnderna som ett rådgivande organ för överläggningar, samråd och ömsesidig information mellan företrädare för pensionärsorganisationer och nämnd och förvaltningar i allmänna frågor som berör äldres levnadsförhållanden. Rådet skall ta initiativ till förbättringar för områdets pensionärer.

Rådet skall följa landstingets verksamhet inom stadsdelsnämndens område.

Rådets sammansättning

Stadsdelsnämndens pensionärsråd ska bestå av fem ledamöter och fem ersättare och utses av stadsdelsnämnden.

Alla de rikstäckande pensionärsorganisationerna med öppet medlemskap som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område ges rätt att nominera till plats i rådet. Rådets ledamöter nomineras av pensionärsorganisationerna proportionellt i förhållande till organisationernas medlemsantal i stadsdelsnämndens geografiska område. Ledamöterna skall vara bosatta inom stadsdelsnämndens geografiska område.

I stadsdelsnämndens område verksamma öppna pensionärsorganisationer som önskar medverka i rådets arbete, men som inte fyller kvalifikationskraven kan adjungeras till rådet. Rådet har därutöver möjlighet att adjungera andra personer till rådet. Rådets ledamöter väljs för ett år.

Rådets arbetsformer

Rådet utser inom sig ordförande och vice ordförande.

Rådet sammanträder minst 6 gånger per år, varav minst ett tillsammans med stadsdelsnämndens presidium. Rådet skall dock alltid sammanträda och få skälig tid att yttra sig innan respektive nämnd fattar beslut i ärenden som berör äldres levnadsförhållanden.

Representanter i rådet skall beredas tillfälle att delta i utredningar och arbetsgrupper som berör äldrefrågor inom stadsdelsnämnden.

Stadsdelsförvaltningen utser tjänstemän som ska vara föredragande och sekreterare vid rådssammanträden.

Rådets sammanträdesprotokoll tillsändes stadsdelsnämnden samt kommunstyrelsens pensionärsråd.

Kallelse till sammanträdet sker en vecka innan fastställt datum. Ärenden som skall behandlas på sammanträdet skall, om möjligt, skickas med kallelsen.

Ordförande fastställer dagordningen i samråd med sekreteraren.

Ekonomiska resurser skall ställas till rådets förfogande för utbildning, information m.m.
